

Nazwa kierunku kształcenia:

Psychologia

Rodzaj przedmiotu: podstawowy

Opiekun: prof. dr hab. Ryszard Stachowski

Poziom studiów (I lub II stopnia): Jednolite magisterskie

Tryb studiów: Stacjonarne

Profil kształcenia (ogólnoakademicki czy praktyczny): ogólnoakademicki

Nazwa modułu (przedmiotu) kształcenia: Metodologia badań psychologicznych (PSY-M.D/5564)

Forma zajęć i punkty ECTS

	Liczba godzin	Punkty ECTS	Sposób zaliczenia
ćwiczenia	30		zaliczenie z oceną
wykłady	30		egzamin
konsultacje	40		bez oceny
praca własna	50		
Razem	150	6	

Cele kształcenia

Zapoznanie studentów z rolą świadomości metodologicznej w postępowaniu badawczym w nauce. Dostarczenie wiedzy o znaczeniu metodologii procesu badawczego w psychologii. Dostarczenie wiedzy o podstawowych zasadach samodzielnego planowania i przeprowadzania badań empirycznych w psychologii oraz rzetelnego i trafnego interpretowania wyników badań. Dostarczenie wiedzy niezbędnej do czytania ze zrozumieniem i krytyczną refleksją sprawozdań z badań empirycznych w psychologii.

Efekty uczenia się

Kategoria: WIEDZA		
SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	OPIS EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_W1	Rozumie strukturę podstawowych działów metodologii i ich roli w badaniach empirycznych w psychologii. Zna podstawową terminologię metodologiczną niezbędną dla krytycznego myślenia i świadomości metodologicznej. Ma wiedzę o zasadach prawidłowego przebiegu procesu badawczego w psychologii.	Ps_A_W03 Ps_A_W05 Ps_A_W12 Ps_A_W13
Kategoria: UMIEJĘTNOŚCI		
SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	OPIS EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_U1	Potrafi przełożyć język jakościowych założeń i hipotez na język opisu ilościowego i analizy danych empirycznych. Potrafi wykorzystać wiedzę metodologiczną do uzasadnienia trafności proponowanej interpretacji wyników badań i ich generalizacji. Potrafi dokonać poprawnej operacjonalizacji zmiennych psychologicznych. Potrafi sporządzić poprawny metodologicznie raport z badań empirycznych.	Ps_A_U02 Ps_A_U04 Ps_A_U07 Ps_A_U10
Kategoria: KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	OPIS EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_K1	Respektuje współczesne standardy postępowania w procesie ujmowania intuicji poznawczych w pojęcia i prawidłowego formułowania pytań, na które mogą dać odpowiedź badania empiryczne. Jest wrażliwy na psychologiczny i etyczny kontekst badań empirycznych w psychologii. Zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii o wartości badań jakościowych w psychologii.	Ps_A_K01 Ps_A_K05 Ps_A_K07 Ps_A_K08 Ps_A_K11

Treści programowe przedmiotu

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
1	PSYCHOLOGIA JAKO NAUKA EMPIRYCZNA. Dwa znaczenia terminu „nauka”. Przedmiot i metoda jako podstawowe wyróżniki nauki. Nauka indukcyjna i nauka dedukcyjna. Model indukcyjnistyczny versus model hipotetystyczny. Model falsyfikacjonistyczny sprawdzania twierdzeń naukowych. Nauka i pseudonauka. Badania empiryczne i badania eksperymentalne.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
2	ZAGADNIENIE ŚWIADOMOŚCI METODOLOGICZNEJ. Społeczna świadomość metodologiczna jako zinternalizowany system reguł metodologicznych leżących u podłoża postępowania naukowo-badawczego. Metodologia ogólna i metodologia szczegółowa. Metodologia normatywna i metodologia opisowa (deskryptywna). Dwa cele nauczania metodologii badań psychologicznych. Mocna i słaba zasada racjonalności przekonań.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
3	STRUKTURA I ETAPY PROCESU BADAWCZEGO W PSYCHOLOGII. Wewnętrzne i zewnętrzne cele poznania naukowego. Etapy postępowania badawczego w psychologii jako nauce empirycznej. Czynność odkrywania nowego wyniku i czynność jego empirycznego uzasadniania.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
4	OD PROBLEMU (PYTANIA BADAWCZEGO) DO HIPOTEZY BADAWCZEJ. Problem badawczy jako pytanie. Pytania rozstrzygnięcia i pytania dopełnienia. Kategorie problemów badawczych. Hipoteza jako prowizoryczna odpowiedź na pytanie badawcze. Hipoteza teoretyczna i hipoteza operacyjna. Klasyfikacja hipotez badawczych.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
5	JĘZYK PSYCHOLOGII JAKO NAUKI EMPIRYCZNEJ. Zasada empiryzmu. Czynniki teoretyczne jako pojęcie o charakterze ontologicznym. Zmienna jako pojęcie o charakterze epistemologicznym. Zmienna niezależna i zmienna zależna. Klasyfikacja zmiennych.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
6	OPERACJONALIZACJA ZMIENNYCH PSYCHOLOGICZNYCH. Zasady wprowadzania terminów teoretycznych do psychologii. Pojęcie i rodzaje wskaźnika. Istota procedury operacjonalizacji zmiennych. Etapy procedury operacjonalizacji. Definicje operacyjne. Hipotezy operacyjne.	ćwiczenia wykłady	3 / 6 3 / 6
7	PODSTAWOWE MODELE SPRAWDZANIA HIPOTEZ BADAWCZYCH. Model eksperymentalny: odmiana jedno-jednozmiennej. Wariancja międzygrupowa i wariancja wewnątrzgrupowa jako składniki wariancji całkowitej. Nadzór nad wpływem na wynik eksperymentu zmiennej niezależnej ubocznej i zakłócającej. Grupa eksperymentalna i grupa kontrolna. Zasada randomizacji w badaniu eksperymentalnym.	ćwiczenia wykłady	3 / 6 3 / 6
8	PODSTAWOWE MODELE SPRAWDZANIA HIPOTEZ BADAWCZYCH. Model quasiekperymentalny i model korelacyjny jednozmiennej. Problem metodologiczny związku przyczynowo-skutkowego między zmiennymi w modelu eksperymentalnym i w modelu korelacyjnym. Metodologia deskryptywna: badania jakościowe jako zbieranie i przetwarzanie danych skategoryzowanych. Psychologia między paradygmatem nauk przyrodniczych i fenomenologii.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
9	POMIAR W PSYCHOLOGII. Pomiar w sensie logicznym (modelowym) i pomiar w sensie psychometrycznym. Podstawowa zasada ustanawiania pomiaru. Pojęcie homomorficznego i izomorficznego odwzorowania algebraicznego systemu relacyjnego na empirycznym systemie relacyjnym.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
10	POMIAR W PSYCHOLOGII. Pomiar i skala pomiarowa. Typologia skal pomiarowych: poziom pomiaru i odpowiadający mu typ skali pomiarowej. Dopuszczalne statystyki i testy statystyczne dla poszczególnych skal pomiarowych. Kryteria sensowności zdań o charakterze ilościowym (liczbowym).	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
11	EKSPERYMENT PSYCHOLOGICZNY JAKO RODZAJ INTERAKCJI SPOŁECZNEJ. Zmienne sugerujące hipotezę badawczą. Negatywne skutki interakcji psycholog jako badacz – osoba uczestnicząca w badaniu naukowym.	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
12	METODOLOGICZNE PROBLEMY PSEUDONAUKOWOŚCI SYSTEMU TEORETYCZNEGO. Karla Poppera kryterium demarkacji systemu naukowego od nienaukowego (w znaczeniu węższym: pseudonaukowego). Weryfikowalność i falsyfikowalność uogólnień empirycznych. Pojęcie pseudonauki jako pojęcie pragmatyczne, a nie syntaktyczne.	ćwiczenia wykłady	3 / 6 3 / 6
13	PODSTAWOWE ETYCZNE ZASADY BADAŃ NAUKOWYCH W PSYCHOLOGII. Instrukcja maskująca i kwestia etycznego jej uzasadnienia. Perfekcjonizm etyczny. Ocena etyczności badań naukowych w psychologii na podstawie analizy klasycznych eksperymentów Solomona Ascha, Stanleya Milgrama i Philipa Zimbardo. Ogólne założenia kodeksu deontologicznego psychologa.	ćwiczenia wykłady	3 / 6 3 / 6

Warunki zaliczenia

ĆWICZENIA

FORMA ZALICZENIA	WAGA FORMY ZALICZENIA
Obecność na zajęciach	20
Zaliczenie końcowe ćwiczeń	80

WYKŁADY

FORMA ZALICZENIA	WAGA FORMY ZALICZENIA
Egzamin	100

Metody kształcenia

- Wykład z prezentacją multimedialną prowadzony metoda aktywizującą
- Konwersatoria realizowane metodą interaktywną

Literatura przedmiotu (obowiązkowa)

- Strelau, J. (red.) . Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1. 2000
- Strelau, J. i Doliński, D. (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1 2008
- Brzeziński, J.. Metodologia badań psychologicznych. 1996

Literatura przedmiotu (uzupełniająca)

- Stachowski, R. i Zeidler, W. (red.). Opisowa metodologia badań psychologicznych 2008

Odniesienie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, treści kształcenia, metod weryfikacji

SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
WIEDZA			
P_W1	Ps_A_W03 Ps_A_W05 Ps_A_W12 Ps_A_W13	1 2 4 5 6 13	Egzamin pisemny (wykłady)
SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
UMIEJĘTNOŚCI			
P_U1	Ps_A_U02 Ps_A_U04 Ps_A_U07 Ps_A_U10	3 4 5 6 7 8 10 13	Egzamin pisemny (wykłady)
SYMBOL EFEKTU KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
P_K1	Ps_A_K01 Ps_A_K05 Ps_A_K07 Ps_A_K08 Ps_A_K11	9 11 12 13	Egzamin pisemny (wykłady)